

KAYNAKÇANIZ İÇİN: Fer, S., "Modüler Program Yaklaşımı ve Bir Öneri",
Milli Eğitim Dergisi, 147, 21-37 (2000).

MODÜLER PROGRAM YAKLAŞIMI VE BİR ÖNERİ

Dr. Seval FER (*)

Adres : MEB- METARGEM, Araştırma ve Planlama Bölümü, GMK
Bulvarı, Maltepe- Ankara.

Tel : (0 321) 231 02 89-90

Fax : (0 321) 231 55 43

(*) MEB-METARGEM Araştırma ve Planlama Bölümü

Giriş

Meslekî ve teknik eğitim sistemine ilişkin yeni politikalar geliştirilirken çağdaş eğilimleri analiz etmek ve tanımlamak gerekmektedir. Çünkü becerili, bilgili ve yeni koşullara uyum sağlayabilen insan kaynakları olmaksızın, etkili ve verimli çalışmalar yapabilmek mümkün değildir. Geleceğin insan kaynakları günümüzün öğrencileri olduğu için, insan kaynaklarının gelişmesinde, eğitim öncelikle sorumludur. Görev yapacak işgücünde aranan nitelikler ise farklılık göstermektedir. Çünkü bilgi çağı, mal ve hizmet üreten işgücünden aranan bilgi ve beceri düzeyi ile sorumluluğunu artırmış bulunmaktadır. Önümüzdeki yıllarda çalışacak olan işgücünün şu anda doğmuş olması ve mevcut mesleklerin sürdürülmesiyle birlikte; işgücü nitelikleri, mesleklerin yapısı ve işyerlerinin organizasyonunda olası değişiklikler öngörülmektedir. Bu değişiklikler bazı mesleklerin yok olmasına, bazılarında değişiklikler yapılmasına, ya da yeni mesleklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Çünkü süreklilik halini alan değişiklikler, işgücünün çoğunun meslekî yeterliklerini modası geçmiş hale dönüştürmektedir.

Bilgi çağı, yalnız elektronik ve bilgisayar teknolojisinde değişiklikleri değil, bireyden beklenen nitelikleri de büyük oranda değiştirmektedir. Bu gelişmelerin sonucunda, iş hayatına girdikten sonra meslek değiştiren bireylerin sayısı hızla yükselmekte, gençlerin okulda kalma süreleri uzamaktadır. Değişiklikler, yetişkinlerin yaşam boyu eğitilmesini zorunluluk haline getirmektedir. Bugün bir bireyin meslek hayatında birçok kez eğitildiği ve birkaç defa iş değiştirdiği gözlenmektedir. Bütün bu gelişmeler eğitim sisteminin yükünü daha da artırmakta, dolayısıyla, eğitimin sorgulanmasını gündeme getirmektedir.

Meslekî eğitim, yetiştirdiği becerili ve teknik işgücünün iş hayatındaki başarısı oranında etkili olmaktadır. Gelecek yılların yaratacağı değişimler ve ortaya çıkacak yeni ihtiyaçlar dikkate alındığında, iş hayatındaki gelişmelerin izlenerek bu değişikliklerin eğitime yansıtılması ile meslekî ve teknik eğitime dinamik bir yapı kazandırılacağı konusunda kuşku bulunmamaktadır. Campbell (1) 'e göre meslekî eğitimde;

- beceriye dayalı meslekler bütünleştirilmeli,
- program kapsamı, iş analizlerinden yararlanılarak geliştirilmeli,
- performansa dayalı eğitim esas olmalı,
- iş performansı standartları oluşturulmalı,
- ölçüte dayalı değerlendirme olmalı,
- mali kaynakları çeşitlendirilmeli ve
- okul ile işyeri arasında güçlü bağlantı olmalıdır.

Günümüzde, birçok değişiklik olmasına rağmen eğitim programlarının içeriğinde, uygulanan yöntemlerde ve eğitim ortamlarında fazla bir değişiklik olmamıştır. Halbuki gelişmeler,

(1) Clifton Campbell. "Training the Workforce: An Alternate Approach", **Vocational-Technical Education Conference**, Louisville, July, 1997.

meslek okullarının bugüne kadar işgücü yetiştirme konusunda uyguladıkları yöntemleri değiştirmelerini zorunlu kılmaktadır. Ülkemizdeki temel sorun; hem eğitimi yaygınlaştırmak, hem de bilgi çağına uyum sağlayabilecek düşünen, karar verebilen, seçenek üretebilen bireyler yetiştirmektir. Çünkü işin, bilimsel ve teknolojik gelişmelere dayalı olarak sürekli değişmesi, meslekî ve teknik eğitimin de değişen koşullara cevap verecek biçimde yenilenmesini gerektirmektedir. Bunlardan biri de, eğitim programlarının geliştirilmesi konusudur. Modüler program yaklaşımı, değişikliklere hızlı bir biçimde cevap veren, esnek bir yapıya sahip olması nedeniyle tercih edilmektedir. Bu makalede, meslekî ve teknik eğitimde modüler program yaklaşımı incelenmiş ve öneriler geliştirilmiştir.

Mevcut Eğitim Programlarına İlişkin Sorunlar

Millî Eğitim Bakanlığı ile Dünya Bankası arasında imzalanan bir anlaşma ile yürütülen “Orta Öğretimi Geliştirmeye Yönelik Fizibilite Çalışması” kapsamında yapılmış olan bir araştırmada, araştırmaya katılan gruplar, meslek lisesi öğrencilerinin tüm meslekler için ortak olan temel becerilerini (karar verme, problem çözme, ekip halinde çalışma, iletişim kurabilme) değerlendirmişlerdir. Koordinatör öğretmenler ve işletme yöneticilerinin yaklaşık yarısı tarafından, bugünkü model çerçevesinde, okul ve işletmelerin ortak çabaları ile yetiştirilen gençlerin kazandıkları bu yeterlikler, üçlü ölçekte orta olarak değerlendirilmiştir. Aynı durum, okulda uygulanan yöntem ve kullanılan araç gereçlerin işletmedekilere benzerliği için de söz konusudur. (2). Araştırma sonuçları, uygulanan sistemde ve programların geliştirilmesinde bazı sorunların olduğunu vurgulamaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı ile Dünya Bankası arasında imzalanan bir anlaşma ile yürütülen “Orta öğretimi Geliştirmeye Yönelik Fizibilite Çalışması” kapsamında yapılmış olan diğer araştırmada, meslek lisesinden mezun olanların işgücü piyasa sonuçları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre meslekî ve teknik lise mezunlarının yüzde 55’i ilgili alanlarda, geri kalan yüzde 44’i ise ilgisiz alanlarda istihdam edilmektedirler (3).

Mevcut eğitim programlarına ilişkin sorunlar, aşağıda belirtilen biçimde özetlenebilir:

- Programlar, dar uzmanlık alanlarına yönelmiş olup, çıraklık sistemi ile örgün eğitim sistemi arasında ciddi farklar bulunmaktadır.
- Meslekî ve teknik lise mezunlarının yarısından daha fazlası, mezun oldukları programlarla ilgisiz alanlarda istihdam edilmektedirler.
- Öğrenciler ayrı disiplinlerde ve mesleklerde öğrendiği bilgileri, yaşamdaki karmaşık problemlerin çözümüne uygulayamamakta, genel bilgi derslerinde kazanılan kavramların iş yaşamına ve günlük yaşama aktarılması yetersiz kalmaktadır.
- Farklı genel müdürlükler tarafından, adları farklı olan, ancak içeriği aynı ya da benzer

(2) CORD ve ARGONa. **Orta Dereceli Meslekî Eğitimde Fizibilite Çalışması: İşletmelerde Yapılan Beceri Eğitiminin Değerlendirilmesi Araştırması**, Ankara, 1997.

(3) CORD ve ARGONb. **Orta Dereceli Meslekî Eğitimde Fizibilite Çalışması: İşgücü Piyasası Sonuçları Araştırması**, Ankara, 1997.

nitelikte olan binişik programların açıldığı gözlenmektedir. Bu durum, kaynakların verimli olarak kullanılmasını önlemekte, mezunların farklı yeterlikler kazanmasına neden olmaktadır.

- Örgün ile yaygın eğitimi ve orta öğretim ile yükseköğretimi bütünleştirecek esnek bir program yapısı kurulamamıştır.
- Yerel düzeyde yetkiler yeterli olmamakta, uygulanan programlar çevre ihtiyaçları ile tutarlı olmamakta ve istihdam olanağı sınırlı olan alanlar için gereğinden fazla eleman yetiştirilmektedir.

Yukarıda söz edilen araştırma sonuçları ve özetlenen sorunlar, mevcut meslekî ve teknik eğitim programlarının yenilenme gereğini vurgulamaktadır. Toplumun ve iş hayatının taleplerine uygun meslekî yeterlikleri kapsayacak biçimde düzenlenen meslekî ve teknik eğitim programlarının, yüksek performanslı insan kaynaklarının geliştirilmesinde önemli bir role sahip olması nedeniyle, sorunun çözümüne en uygun seçeneklerden biri de modüler program yaklaşımı olmaktadır.

Modüler Program Yaklaşımı

Bilim, teknoloji ve iş hayatındaki değişime uygun insan kaynakları ihtiyacının karşılanabilmesi için meslekî-teknik eğitim programlarının sürekli bir şekilde geliştirilmesi gerekmektedir. Program mevcut duruma değil, birey, toplum ve iş hayatının gelecekteki ihtiyaçlarına duyarlı olmalıdır. Toplum ve iş hayatı değişirken programlar aynı kalırsa ihtiyaçlar karşılanamaz. Çünkü işin ve eğitim ihtiyacının değişmesi, eğitim programlarının da değişmesine neden olmaktadır.

Yapılmış olan bir araştırmaya katılan grupların yaklaşık dörtte üçü program geliştirme süreçlerinde MEB Merkez örgütü ile yerel düzey arasında yeniden yapılaşmanın önemini vurgulamakta; işletme yöneticileri ve koordinatör öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi, öğretime ilişkin yetkilerin bir kısmının yerel düzeye, okullara devredilmesi gerektiği görüşünü benimsemekte; okullar ve işletmeler program geliştirme süreçlerine katılmak istemektedirler. Araştırma sonuçlarına göre, program geliştirme süreçlerine yerel düzeyde okul ve işletmelerin katılmasını sağlayacak yeni düzenlemeler yapılmalıdır. MEB merkez örgütü, birbiri ile ilişkili meslekleri içeren çekirdek programlar geliştirmelidir. Okullar ve işletmeler yerel düzeyde hangi mesleklerde işgücüne ihtiyaç olduğunu belirlemeli, çekirdek programlara dayalı meslekî programları geliştirmeli, okul ve işletmenin yapacağı eğitimi saptamalı, mezunları izlemeli ve gerekli düzenlemeleri yapmalıdır. Öğrencilerde uygulayabilme ve kullanabilme yeterliklerini geliştirecek şekilde, Genel derslerin içerikleri ve yöntemleri, genel derslerin içeriklerinde ve yöntemlerinde geliştirmeler yapılmalıdır (4). Araştırma sonuçları, uygulanan sistemde ve programların geliştirilmesinde bazı değişikliklerin yapılması, okul ve işletme arasındaki sorumluluk ve olanakların yeniden paylaşılması gereğini vurgulamaktadır.

(4) CORD ve ARGONa, a.g.e.,

Skilbeck (5)'e göre, meslekî teknik eğitimde, teknolojiye uyum sağlayan ve belli bir meslek alanı ya da alanlarında; esnek ve geniş meslekî yeterliklere sahip olan işgücünün yetiştirilmesi hedeflenerek, programların bu hedeflere göre geliştirilmesi gerekmektedir. Etkili bir programın özellikleri (6) aşağıda özetlenmiştir:

- **Veri tabanı:** Okul ve toplumla ilgili verilere dayalı olarak, program ihtiyaca cevap vermelidir.

- **Dinamik:** Statik (durağan) bir programın ölü bir program olduğu söylenebilir. Program, devamlı bir şekilde ne işlev görüyor ve öğrencilerin ihtiyacına nasıl cevap veriyor çerçevesi içerisinde kontrol edilmelidir.

- **Çıktılar:** Program hem iş dünyasının, hem öğretmenlerin, hem de öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamayı sürdürmelidir.

- **Bütünlük ve ardışıklık:** Programların içeriğinin, birbiri ile bağlantısının ve diğer eğitim etkinliklerinin; programın kalitesi, yeterliği ve başarısı üzerinde etkisi olmaktadır. Bu nedenle, bu bağlantılar ve bunların birbiri ile ilişkisi iyi düzenlenmelidir.

- **Gerçekçi:** Konular sadece bir kişinin neyi bilmesi ile ilgili değil, aynı zamanda bir kişinin ne yapabileceği ile ilgili olarak geliştirilmelidir.

- **Öğrenci uyumlu (merkezli):** Çoğu programlar, bazı bakımdan öğrenci merkezlidir ve meslekî eğitimle ilgili programlar da bu kapsamın dışında kalamazlar.

Değerlendirme: Program değerlendirme, planlı ve sistematik bir şekilde, sürekli bir etkinlik olmalıdır.

Modüler program yaklaşımı, değişikliklere hızlı bir biçimde cevap veren, esnek bir yapıya sahip olması nedeniyle tercih edilmektedir. Modüler programlar, modüllerden oluşmaktadır. Modül, başlangıcı ve sonu olan, bireysel öğretimi esas alan, kendi içinde bütünlük gösteren, bir sistematik çerçevesinde düzenlenmiş öğretim yaşantılarından oluşmaktadır. Öğrencilerin belirli hedefe ulaşmasını sağlamaya dönük olarak her modül, birbiri ile uyumlu olarak çalışan belirli parçalardan oluşmaktadır. Modül, öğrencinin kendi hızında ilerlemesine ve kaydettiği başarının, kendisine anında bildirilmesine olanak sağlamaktadır. Geleneksel yaklaşımda içerik konu, ünite, ders olarak gruplaşırken; modüler yaklaşımda içerik, modüller çerçevesinde oluşmaktadır (7). Her bir modül, aşağıda belirtilen yedi aşamadan oluşmaktadır (8):

- Modülün tanımı
- Amaçlar

(5)Malcolm Skilbeck. **Curriculum Reform: An Overview of Trends**, OECD, Paris, 1990, ss. 60-61.

(6) C.R. Finch ve J.R. Crunkilton. **Curriculum Development in Vocational and Technical Education**, Allyn and Bocan, Inc., Boston, 1989.

(7) Hıfzı Doğan. **Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı**, Ankara, 1997, ss. 291-292.

(8) Charles Manton. **Modular Vocational Training**, International Labour Office, Geneva, June 1987, s. 5.

- Giriş standartları
- Öğrenme çıktıları (outcomes)
- Öğrenme ve öğretme yaşantıları
- Değerlendirme

Programların modüler esasa dayalı olarak bir bütünlük içinde, meslek standartlarını da koruyacak şekilde ele alınabilmesi için mesleklerin; meslek gruplarına, meslek alanlarına ve meslek dallarına göre sınıflandırılması gerekmektedir.

Bireylerin daha yüksek standartlara göre eğitilmeleri ve öğrendikleri bilgileri birbiri ile ilişkili farklı alanlarda kullanabilmeleri gerekir. Bu amaçla, birbiri ile ilişkili alanlar ve meslekler bütünleştirilerek meslek grupları oluşturulmaktadır. Meslek grupları etrafında planlanan eğitimde, öğrenci kazandığı bilgi ve becerileri geniş bir alanda kullanabilmekte ve değişikliklere uyum sağlayabilmektedir (9). Meslek grupları birbiri ile ilişkili bir çok meslek alanını kapsayan sektörel bir bütündür. Meslek gruplarına ilişkin bazı örnekler; hizmet meslekleri, üretim meslekleri, tarım gösterilebilir. Her meslek grubu içinde, çeşitli meslek alanları ve her meslek alanı içinde de bir çok meslek dalı bulunmaktadır. Örneğin hizmet meslekleri grubu danışmanlık, turizm, ağırlama, aile hizmetleri gibi meslek alanlarından oluşmaktadır (10).

Çalışanların hızla değişen koşullara uyumlarının sağlanabilmesi için meslekî ve teknik eğitimin geniş bir bilgi ve beceri birikimi ile başlaması gerekir. Geleceğin nitelikli işgücünü yetiştirmeyi amaçlayan meslekî ve teknik eğitimde geniş tabanlı, meslekî yeterliklere dayalı, yenilenen ya da değişen mesleklere uygun biçimde, öğrencilerin sürekli eğitimi için temel oluşturulması gerekmektedir. Günümüzde mesleklerin değişim ile karşı karşıya olması ve daha kompleks bir yapıda bulunmaya başlaması nedeniyle, meslekî yeterliklerin geniş tabanlı bilgilerle, becerilere ve tavırlara dayalı olması ve programların buna göre geliştirilmesi tercih edilmektedir.

OECD ülkelerinde de dar alandaki meslekî yeterlikler giderek daha az tercih edilmeye başlanmıştır. Özellikle yeni mesleklerde daha fazla olmak üzere, işgücünde, daha geniş kapsamlı beceri ve daha fazla eğitim aranacağı beklenmektedir (11). Geniş tabanlı meslekî ve teknik eğitim, değişim sürecinin dinamikliğini taşıyan ve daha kompleks yapıda bulunmaya başlayan meslekler için de uygun görülmektedir. Çünkü öğrenmeyi bilme kavramına sahip, esnek becerilerle donanmış işgücüne duyulan ihtiyaç artmaktadır. Bu nedenle geniş taban kavramı, yoğunlaştırılmış bilgiye dayalı olup, bu bilgiyi farklı durumlarda kullanma becerisini ifade etmektedir. Geniş taban kavramı, meslekî ve teknik eğitim ile genel eğitim arasındaki ilişkiyle

(9) Hıfzı Doğan. “Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma İhtiyacı”, **Milli Eğitim Dergisi** Sayı 139, (Temmuz-Ağustos-Eylül 1998).

(10) Hıfzı Doğan ve Ruhi Kılıç. “Bilgi Çağında Ortaöğretim Sorunlarının Çözümüne Yeni Bir Bakış” **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Sayı 243, (Mayıs 1998).

(11)OECDa. **Vocational Education and Training For Youth: Towards Coherent Policy and Practice**, OECD, Paris, 1994, ss. 11-12.

ilgili kuşukları da ortadan kaldırmaya dönük olmaktadır (12). İşgücünden beklenen beceriler günümüzde daha yüksek olduğu için meslekî teknik eğitimi akademik kapsam ile güçlendirmek gerekmektedir.

Bu da öğrencilerin fen bilimleri, matematik, okur-yazarlık becerilerini de kapsayan geniş yeterliklere sahip olmalarını sağlamak ve dar kapsamlı teknik becerilere dayalı meslekî eğitimden kaçınmakla gerçekleşecektir. Çünkü günümüzde erken uzmanlaşma ve dar kapsamlı teknik eğitim, cazip seçenek olmaktan çıkmıştır (13).

Program, meslekî ve teknik eğitimi geliştirmek amacıyla kavramsal öğrenmeyi içeren, temel, akademik, beceri ve istihdam standartlarına dayalı, kesintisi olmayan, dikey ve yatay geçişleri olan, programdan çıkış, yeniden giriş ve ilerleme fırsatları sunan bir yapıda olmalıdır. Bu program, yüksek öğrenci başarısına, bir programdan diğer programa kolay bir biçimde geçiş olasılığına, hızlı biçimde değiştirilebilen-uyarlanabilen-uygulanabilen-gözden geçirilebilen program yapısına ve uygun değerlendirme stratejilerine ulaştıracaktır (14).

Meslekî teknik eğitimde, kısa süreli kurslarda, örgün eğitim diplomasına imkan sağlayacak şekilde örgün eğitimle bağlantı kurulmalıdır (15). Ortaöğretim düzeyinde birbiri ile ilişkili alanlar için ortak becerilerin kazandırılması (çekirdek programlar) ve meslek yüksek okullarında mesleğe dönük becerilerin verilmesi yönünde bir yönelme gözlenmektedir. Orta öğretimde bir meslek alanına giren öğrenci, meslek yüksek okullarında bir meslek içinde derinleşmelidir. Modüler programlar, tüm bunların gerçekleştirilmesi için uygun bir yaklaşım olmaktadır.

Meslek grupları etrafında planlanan eğitimin, program standartlarına göre yönlendirilmesi ve değerlendirilmesi kolay olacaktır. Program standartları, yaşamdaki uygulamalarla okuldaki etkinlikler arasında bağ kuran bir araçtır. Program standartları öğrenciden beklenen performansı açık olarak gösterirler. İçeriğin seçilmesi, öğretim için sıralanması, öğretim materyallerinin hazırlanması ve öğretimin değerlendirmesi, program standartları esas alınarak geliştirilir.

Programın işlevi ve etkililiği düzenli biçimde değerlendirilmelidir. Değerlendirmede; program uygulama süreci, program amaçlarına ulaşma düzeyi, öğrencilerin, ailelerin, öğretmenlerin tepkisi dikkate alınmalıdır. Program değerlendirme, program uygulama sürecine dönük olması kadar, program çıktısına da dönük olmalıdır.

(12) OECDb. **Vocational Training in the Netherlands: Reform and Innovation**, OECD, Paris, 1994, s 38.

(13) C. A. Prescott, W.H.Edling ve H.R.M. Loring. “Designing Integrated Curricula”, **Education at Work**, CORD, Texas, 1996, s. 13.

(14) CORD, “The Rationale For an Integrated System for Workforce Education Curricula”, **Education at Work**, CORD, Texas, 1997, s. 15.

(15) UNESCO/UNEVOC. **Technical and Vocational Education For Rural Development: Delivery Patterns**, UNESCO, Paris, 1997, s.20

Meslekî eğitim programlarında esneklik prensibi kabul görmekte ve birçok ülkede program geliştirme sistemi esnek bir biçimde geliştirilmektedir (16). Program tasarımında anahtar sözcük esneklik kavramı olup, modüler sistem esnekliğin temeli olarak görülmektedir (17). Burada söz edinilen esneklik kavramı ile programın; hem kullanan, hem de geliştiren açısından esnek olması açıklanmaktadır. Diğer bir söyleyişle, programın öğrenciler için dikey ve yatay geçişlere, bir programdan diğer programa kolay bir biçimde geçiş olasılığına işlevsel bir biçimde olanak tanınması; programdan çıkış, yeniden giriş ve ilerleme fırsatları sunan, her öğrenme yaşantısının kolayca kredilendirildiği bir yapıda olmasıdır. Programı geliştirenler açısından ise, hızlı biçimde değiştirilebilen-uyarlanabilen-uygulanabilen-gözden geçirilebilen program yapısına ve uygun değerlendirme stratejilerine uygun olmasıdır.

Kalkınma Planı ve Eğitim Şûralarında Modüler Program Yaklaşımı

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planının (1996-2000) eğitim reformu kapsamındaki meslekî teknik eğitim ile ilgili amaçlar, ilkeler ve politikalarında meslekî teknik eğitimin insan gücü ihtiyaçlarına uygun hale getirilemediği vurgulanmakta ve meslekî teknik eğitimde nitelikli işgücü yetiştirmeye dönük önlemler yer almaktadır. Modüler sistemle program geliştirmeye dayanak oluşturan ilkeler, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer almaktadır. Planın eğitim reformu kapsamındaki meslekî-teknik eğitim ile ilgili amaçlar, ilkeler ve politikalarında;

- kişilerin ilgi, yetenek ve özelliklerine uygun alanlarda eğitim ve istihdamlarının sağlanacağı,
- meslekî eğitimin yeniden yapılaşmasında işyeri-okul bütünlüğüne dayalı ve belge kazandırıcı bir meslekî eğitim sisteminin, örgün ve yaygın eğitimin her kademesinde uygulanacağı,
- meslekî ve teknik eğitim kurumları ve programları ile işe yerleştirme hizmeti veren birimler ve işgücü piyasası arasında etkili bir koordinasyon ve işbirliği kurulmasının sağlanacağı,
- örgün ve yaygın eğitim programları arasında yatay ve dikey geçişlere uygun, esnek bir program yapısının oluşturulacağı, bunun için de programların modüler sisteme uygun hale getirileceği,
- örgün ve yaygın eğitimde, aynı meslekteki becerilere sahip olan kişilere eş değer meslek sertifikası verilerek denkliklerinin sağlanacağı (18)

belirtilmektedir. Planın yanı sıra, On Beşinci ve On Altıncı Millî Eğitim Şûralarında yer alan kararlar da, modüler sistemle program geliştirmeye dayanak oluşturmaktadır. Alınan kararlarda;

- sektör ve iş kolları için nitelikli işgücü, yüksek öğrenim için alanında uzmanlaşmış öğrenci yetiştirilmesi,
- mevcut örgün ve yaygın eğitim sistemini bütünleştirici bir yapılaşmaya gidilmesi,
- öğrenciyi bir mesleğe götüren ve bir mesleği ifade eden meslek programlarının

(16) OECDb , a.g.e., s. 64.

(17) UNESCO/UNEVOC, a.g.e., s. 27.

(18) DPT. **Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı1996-2000**, DPT, Ankara, 1995, ss. 27-29.

uygulanması, bunun için de mesleklerin; meslek grupları, meslek alanları ve meslek dallarına göre sınıflandırılması, sistem bütünlüğü dikkate alınarak modüler programların uygulanması, meslekî eğitim sürelerinin meslek dallarına göre çeşitlendirilmesi,

- eğitim sisteminin her kademesinde yatay ve dikey geçişlerin sağlanması (19) (20)

yer almaktadır. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile On Beşinci ve On Altıncı Millî Eğitim Şûrası kararlarından da anlaşılacağı üzere, önümüzdeki yıllarda, ekonomideki gelişim eğiliminin gerektirdiği kademe ve nitelikte işgücünün hazırlanması için, meslekî teknik eğitimin planlanması ve düzenlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle meslekî teknik örgün ve yaygın eğitim kurumlarının ve programlarının, iş hayatının taleplerini karşılayacak işgücünü yetiştirecek nitelikleri kapsayacak biçimde hazırlanması gerekmektedir. Bu ihtiyaca hızlı ve etkili bir biçimde yanıt verecek en uygun sistemlerden birisi de modüler yaklaşım olmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında belirlenen hedeflere, On Beşinci ve On Altıncı Millî Eğitim Şûrasında alınan kararlara paralel olarak, işgücü, eğitim ve istihdam ilişkisinin, sağlıklı, dengeli ve dinamik bir yapıya kavuşturulmasını sağlayacak, toplumumuzun her seviye ve türdeki eğitim ihtiyacını karşılayacak nitelikte esnek ve meslek standartlarına uygun eğitim programlarının geliştirilmesi ihtiyacı, çoğu kesim tarafından kabul edilmektedir.

Okul ile iş hayatı arasındaki kopukluğu kapatmak amacı ile son yıllarda, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından çeşitli girişimler başlatılmıştır. Bu girişimlerden biri, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve mevcut sistemi yenilemeye yönelik olan Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme (METGE) projesidir. Projenin temel amacı, okullarda kazandırılan becerilerle, işletmelerin bekledikleri beceriler arasında uyum sağlamaktır. Bu amaca ulaşmak için, işletmelerin eğitim ihtiyaçlarını en kısa zamanda eğitim programlarına yansıtmak üzere programlar, modüler esasa göre geliştirilmektedir. Çalışma, modüler sistemin uygulanması halinde başarılı sonuçlar alınabileceğini ortaya koymaktadır.

Meslekî ve teknik eğitimde programların modüler bir yapıya göre hazırlanmasında büyük yararlar bulunmaktadır. Modüler program yaklaşımı, öğretimde esnekliği sağladığı için her kesime

(19) MEB. **On Beşinci Millî Eğitim Şûrası: 2000’li Yıllarda Türk Millî Eğitim Sistemi, Raporlar, Görüşmeler, Kararlar**. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara,1996, ss. 214-223.

eğitim hizmeti götürmeyi kolaylaştırmaktadır. Modüler esasa göre, etkili bir program geliştirilmesine yönelik olarak aşağıda belirtilen öneriler geliştirilmiştir:

- İhtiyaç analizleri yapılarak iş hayatının ihtiyaç duyduğu sayıda ve nitelikte işgücü yetiştirilmelidir.
 - Eğitim programları; meslek standartları ve belgelendirme, yerel ihtiyaçlar, iş Hayatı ile toplumun talepleri ve önerilen esnek yapıya cevap verecek biçimde, modüler sistemde oluşturulmalıdır.
 - İhtiyaç duyulan işgücünü yetiştirmeyi hedefleyen program için meslekler; meslek gruplarına, meslek alanlarına ve meslek dallarına göre sınıflandırılmalı, Millî Eğitim Bakanlığı mevcut örgün ve yaygın eğitim programlarında, meslek alanı için ortak ve meslek alanlarına ait alt mesleklere (meslek dallarına) ilişkin meslekî yeterlikler iş analizi ile belirlenerek, ğretim programları, alanı ve alana ilişkin meslek dallarını kapsayacak ve birleştirecek biçimde, modüler esasa göre düzenlenmelidir.
 - Örgün ve yaygın meslekî eğitim programında eğitim, meslek alanına özgü ortak meslekî eğitim (temel eğitim) ile başlamalıdır. Ortak meslekî eğitimi tamamlayan öğrenciler; meslek alanına ilişkin mesleklerden birinin eğitim programını seçerek eğitimlerine, seçtikleri meslek dalında devam etmelidirler. Eğitim programı, programı tamamlayarak belge almaya hak kazanan bireyleri; tamamladıkları meslekte, kek, orta ya da büyük ölçekli işletmelerde, nitelikli işgücü olarak iş hayatına başlayabilmelerini ya da yükseköğretime devam edebilmelerini sağlayacak yeterliklere sahip olacak şekilde hazırlanmalıdır.
 - Kaynakların verimli olarak kullanılması için, farklı genel müdürlüklerde hazırlanan ve uygulanan binişik programların yerine, kaynaklar birleştirilerek, aynı ya da benzer programlar, işbirliği ile, ortak geliştirilmeli ve böylece farklı meslekî ve teknik ğretim genel müdürlükleri uygulamalarında aynı adı taşıyan meslekî eğitim programlarında sistem bütünlüğü sağlanmalı; aynı adı taşıyan meslekî programların amaçları, içerikleri, standartları, uygulama süreçleri ve yöntemleri aynı olmalıdır.
 - İşgücünden beklenen beceriler günümüzde daha yüksek olduğu için meslekî teknik eğitim programlarını akademik kapsam ile güçlendirmek gerekmektedir. Bunun için de, kavramsal öğrenmeyi içeren, temel, akademik, beceri ve istihdam standartlarına dayalı, öğrencilerin fen bilimleri, matematik, okur-yazarlık becerilerini de kapsayacak geniş yeterliklere sahip olmalarını sağlayacak ve dar kapsamlı teknik becerilere dayalı meslekî eğitimden kaımacak biçimde program düzenlenmelidir. Çünkü günümüzde erken uzmanlaşma ve dar kapsamlı teknik eğitim, cazip seçenek olmaktan çıkmıştır.
 - Örgün ve yaygın eğitim kurumları arasında, meslek programları arasında ve orta ğretim ile yükseköğretim arasındaki yatay ve dikey geçişler; program bütünlüğü ve ardışıklığı ile kredilendirme esasına göre yeniden düzenlenmelidir. Böylece rgn ve yaygın meslekî ve teknik eğitim programlarında, dikey ve yatay geçişleri olan, kesintisi olmayan, programdan çıkış, yeniden giriş ve ilerleme fırsatları sunan bir yapıda olmalı; birbirine geçişlere daha geniş imkan

(20) MEB. "On Altıncı Millî Eğitim şurası: Mesleki ve Teknik Eğitimin Orta ğretim Sistemi Bütünlüğü İçinde Ağırlıklı Olarak Yeniden Yapılanması", Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara, 1999, ss. 1-5.

sağlanmalı ve daha esnek yapıda meslekî ve teknik eğitim sistemi oluşturulmalıdır. Farklı meslekî eğitim uygulama türlerinden birbirlerine geçişler işlevsel biçimde yapılabilmeli; geçişlerde, farklı uygulama türlerinden tamamlanmış olan programlar, birbirleri içinde kredilendirilmelidir.

- Meslekî eğitim programı, içerik ve uygulama sürelerine göre, diplomaya (örgün eğitim) ya da sertifikaya (yaygın eğitim) götüren programlar olarak sınıflandırılarak; meslekî yeterlik kazandırıcı eğitim uygulanmalı; program sonunda kazanılan meslekî yeterlikler, hak edinilen sertifikada belirtilmelidir.